

Gramatika v oddílech

Oddíl 1

Člen

Člen se shoduje s rodem (mužským/ženským) a číslem (jednotným/množným) podstatného jména, k němuž se váže a mění se podle počátečních písmen slov, jež následují:

lo zucchero cukr un' amica jedna přítelkyně
il signore pán una mia amica jedna má přítelkyně

Člen pro rod mužský v čísle jednotném – tvary

	určitý	neurčitý
před souhláskou	il cappuccino <i>kapučino</i>	un cappuccino
před samohláskou a h	l'aperitivo <i>aperitiv</i>	un aperitivo
před s + souhláska a před z – gn – ps – x – y	lo spumante <i>šampaňské</i>	uno spumante

Člen pro rod ženský v čísle jednotném – tvary

	určitý	neurčitý
před souhláskou	la pasta <i>těstoviny</i>	una pasta
před samohláskou a h	l'aranciata <i>oranžáda</i>	un'aranciata

Zvláštnosti v užívání členu určitého

Pokud se obracíme na nějakou osobu přímo oslovením pane, paní... a tituly doktore, profesore atd., nejsou tato oslovení provázena členem.

Potřebujeme-li se však obrátit na třetí osobu, abychom někoho představili nebo se ujistili o jeho totožnosti, člen používáme.

- Buongiorno, Signora Bianchi. Cappuccino?
- Dobrý den, paní Bianchiová. Kapučino?
- Buongiorno, Dottor* Pieri. Tutto bene?
- Dobrý den, doktore Pieri. Všechno v pořádku?

Giovanna, come sta il signor* Bianchi?

Jano, jak se daří panu Bianchimu?

Questa è la signora Richter.

To je paní Richterová.

Buongiorno, Lei è il signor...?

Dobrý den, Vy jste pan...?

* Koncovku -e elidujeme, následuje-li jméno nebo příjmení osoby.

Rod podstatného jména

V italštině je podstatné jméno buď rodu mužského anebo ženského, neexistují podstatná jména rodu středního.

Podstatná jména zakončená na **-o** jsou rodu **mužského**, podstatná jména zakončená na **-a** jsou rodu **ženského**.

Podstatná jména zakončená na **-e** jsou zčásti rodu mužského a zčásti rodu ženského.

il cappuccino **kapučino**, il gelato **zmrzlina**
l'aranciata **oranžáda**, la pizza **pizza**

r. mužského: lo spumante**e**, il caffè
šampaňské, káva
r. ženského: la sete**e**, la fame
žízeň, hlad

Podstatná jména končící na **-è** (s akcentem) svou koncovku nemění a zpravidla jsou mužského rodu: il tè (čaj), il caffè (káva).

Přídavné jméno

Přídavné jméno se shoduje v rodě (m/ž) a čísle (j./mn.) s podstatným jménem, k němuž se vztahuje.

Většina přídavných jmen má koncovku **-o** v jednotném čísle rodu mužského

a koncovku **-a** v jednotném čísle rodu ženského.

Ciao, sono Carlo, sono italiano.
Ahoj, jsem Carlo, jsem Ital.

Ciao, sono Rita, sono italiana.
Ahoj, jsem Rita, jsem Italka.

Nejméně početnou skupinou tvoří přídavná jména končící na **-e**, která mají jediný tvar bez rozlišování mezi rodem mužským nebo ženským.

Paul è inglese. Paul je Angličan.
Anche Mary è inglese. Mary je Angličanka.

Zájmeno osobní podmětové

Na rozdíl od mnoha jiných jazyků se v italštině osobní zájmena podmětová používají pouze ve funkci zdůraznění a také kontrapozice s jinými možnými podměty, nevyjádřenými nebo vyjádřenými ve větě. Zájmeno musí být použito tam, kde chybí sloveso, a tam, kde se odpovídá na otázku uvedenou výrazem Chi...? – Kdo?

- Io sono inglese. E tu? Já jsem Angličan. A ty?
- Sono di Atene, sono greco.
Jsem z Atén, jsem Řek.
- Lei è italiana, vero? Vy jste Italka, že ano?
- Sì, e voi? Ano, a vy?
- Chi è Paul? Kdo je Paul?
- Sono io. To jsem já.

Spojka **anche** – také předchází osobnímu zájmenu a obvykle se píše s apostrofem před zájmenem **io** – já.

- E Lei, come sta? A Vám, jak se daří?
- Anch'io sto bene, grazie!
I mně se daří dobře, děkuji!

Zdvořilostní formy oslovení:

Lei (Vy) (3. os. j. č.) ⇒ používá se, chceme-li se obrátit na jednu osobu.

Voi (Vy) (2. os. mn. č.) ⇒ používá se, chceme-li se obrátit na více osob.

Voi bývá někdy se nahrazeno výrazem Loro (3. os. mn. č.) ve větách velmi formálního obsahu.

Slovesa *prendere* (vzít, brát), *stare* (být), *chiamarsi* (jmenovat se)

Io **prendo** una pizzezza,
e tu, cosa **prendi**?
Já si dám malou pizzu,
a ty, co si dáš?
Luca **prende** un caffè.
Luca si dá kávu.

Io **sto** bene. Já se mám dobře.
E tu, come **stai**? A ty, jak se máš?
Come **sta**, signora?
Jak se Vám daří, paní?

Io mi **chiamo** Sally.
Já se jmenuji Sally.
E tu, come ti **chiami**?
A ty, jak se jmenuješ?
Lei, come si **chiama**?
Vy, jak se jmenujete?

Přítomný čas způsobu oznamovacího sloves *být* a *mít*

		essere – být		avere – mít	
<i>já</i>	(io)	sono (<i>jsem</i>)	(io)	ho (<i>mám</i>)	
<i>ty</i>	(tu)	sei (<i>jsi</i>)	(tu)	hai (<i>máš</i>)	
<i>on/ona/Vy</i>		è (<i>je</i>)			
(lui/lei/Lei)			(lui/lei/Lei)	ha (<i>má</i>)	
<i>my</i>	(noi)	siamo (<i>jsme</i>)	(noi)	abbiamo (<i>máme</i>)	
<i>vy</i>	(voi)	siete (<i>jste</i>)	(voi)	avete (<i>máte</i>)	
<i>oni/ony</i>	(loro)	sono (<i>jsou</i>)	(loro)	hanno (<i>mají</i>)	

Zápor *ne*

Abychom utvořili z kladné věty větu zápornou, stačí dát před sloveso zápor *ne*.

Ho sete. ⇒ **Non** ho sete.

Mám žízeň. ⇒ **Nemám** žízeň.

Zájmeno osobní podmětové předchází záporu. Io **non** ho sete.
Já **nemám** žízeň.

Číslovky od 1 do 20

1 uno	11 undici
2 due	12 dodici
3 tre	13 tredici
4 quattro	14 quattordici
5 cinque	15 quindici
6 sei	16 sedici
7 sette	17 diciassette
8 otto	18 diciotto
9 nove	19 diciannove
10 dieci	20 venti

Oddíl 2

Člen určitý v množném čísle – tvary

<p>rodu mužského</p> <p>před souhláskou</p> <p>před samohláskou</p> <p>s + souhláska</p> <p>z – gn – ps – x – y:</p>	<p>i fratelli <i>bratři</i></p> <p>gli amici <i>přátelé</i></p> <p>gli studenti <i>studenti</i></p> <p>gli zeri <i>nuly</i></p>	<p>rodu ženského</p> <p>před samohláskou</p> <p>a před souhláskou</p>	<p>le amiche <i>příteřkyně</i></p> <p>le sorelle <i>sestry</i></p>
--	---	---	--

Množné číslo podstatných jmen

Podstatná jména zakončená na -a, -o, -e	
Podstatná jména končící na -a obvykle mění v množném čísle koncovku na -e.	la sorella ⇒ le sorelle sestra ⇒ sestry la penna ⇒ le penne pero ⇒ pera
Podstatná jména končící na -o mění v množném čísle koncovku na -i.	il corso ⇒ i corsi kurz ⇒ kurzy il giornale ⇒ i giornali noviny ⇒ noviny la chiave ⇒ le chiavi klíč ⇒ klíče
Podstatná jména zakončená na -io	
Pokud i není přízvučné, tato podstat. jména ztrácí v množném čísle koncovou samohlásku: oi ⇒ i	l'orologio ⇒ gli orologi hodiny ⇒ hodiny il portafoglio ⇒ i portafogli náprsní ⇒ náprsní taška tašky
Pokud je i přízvučné, v množném čísle budou ii.	lo zio ⇒ gli zii strýc ⇒ strýcové
Podstatná jména zakončená na -co, -ca	
Podstatná jména končící na -co jsou rodu mužského a tvoří množné číslo • koncovkou -chi, pokud přízvuk leží na předposlední slabice (výjimka: l'amico – gli amici přítel – přátelé) • koncovkou -chi, pokud přízvuk neleží na předposlední slabice	il tedesco ⇒ i tedeschi Němec ⇒ Němci il medico ⇒ i medici lékař ⇒ lékaři
Podstatná jména rodu ženského zakončená na -ca tvoří množné číslo koncovkou -che.	l'amica ⇒ le amiche přítelkyně ⇒ přítelkyně
Podstatná jména zakončená na -sta	
Tato podstatná jména mají jediný tvar v jednotném čísle a dva tvary v čísle množném.	il farmacista ⇒ i farmacisti lékárník ⇒ lékárníci la farmacista ⇒ le farmaciste lékárnice ⇒ lékárnice

Množné číslo přídavných jmen

Přídavná jména na -a, -o, -e, -io, -ca, -co			
Množné číslo těchto přídavných jmen se tvoří stejně jako u podstatných jmen se stejnými koncovkami.	nera – nere černá – černé corto – corti krátký – krátkí giapponese – giapponesi japonský – japonští riccio – ricci kudrnatý – kudrnatí unica – uniche jediná – jediné unico – unici jediný – jediní tedesco – tedeschi německý – němečtí	Jednotné č.	Množné č.
		a	⇒ e
		o	⇒ i
		e	⇒ i
		io	⇒ i
		ca	⇒ che
		co	⇒ ci/chi

Přídavná jména s koncovkou -go	
Přídavná jména zakončená na -go v množném čísle mění koncovku na -ghi.	lungo ⇒ lunghi dlouhý ⇒ dlouzí

Předložky a, in, di v označení místa

Abychom odpověděli na otázku: dove? (kam?) ve spojení se jmény měst, používáme předložku a.	Dove lavora Tobias? Kde pracuje Tobias? Lavora a Colonia. Pracuje v Kolíně.
Se jmény oblastí nebo názvy zemí používáme předložku in.	Ha parenti in Sicilia. Má příbuzné na Sicílii. Marta vive in Brasile. Marta žije v Brazílii.
Abychom udali místo původu s pomocí slovesa essere, používáme předložku di.	Tobias è di Vienna. Tobias je z Vídně.

Předložky per, con

Předložkou per lze vyjádřit důvod či účel nějakého jednání.	Sono qui per studiare l'italiano. Jsem tady, abych studoval italštinu.
Předložka con může označovat vlastnosti osob nebo vyjadřovat význam společné činnosti.	Tobias è il ragazzo con i capelli lunghi. Tobias je chlapec s dlouhými vlasy. Sono a Roma con Ryan. Jsem v Římě s Royanem.

Věta tázací

Věty uvedené tázacím příslovcem mají obvykle podmět za slovesem.	Dove vive Marta? Kde žije Marta? Come si chiama questo? Jak se nazývá toto?
Pro věty bez tázacího příslovce jsou tu dvě možnosti.	È tedesco Tobias? Je to Němec, Tobias? Tobias è tedesco? Tobias je Němec?
Tázací funkce je vyjádřena rovněž intonací.	Oznamovací: Tobias è tedesco. Tobias je Němec. Tázací: Tobias è tedesco? Tobias je Němec?

Čas přítomný způsobu oznamovacího pravidelných sloves

Italská pravidelná slovesa rozdělujeme do dvou skupin na základě infinitivu: **-are, -ere, -ire**.

Abychom pravidelné sloveso mohli časovat v čase přítomném oznamovacího způsobu, nahradíme infinitiv koncovkami přítomného času (-o, -i atd.).

	parlare – mluvit		vivere – žít		aprire – otevřít
io	parlo	io	vivo	io	apro
tu	parli	tu	vivi	tu	apri
lui/lei/Lei	parla	lui/lei/Lei	vive	lui/lei/Lei	apre
noi	parliamo	noi	viviamo	noi	apriamo
voi	parlate	voi	vivete	voi	aprite
loro	parlano	loro	vivono	loro	aprono

Zvláštnosti sloves zakočených na **-ire**

Zvláštní skupinu představují slovesa typu finire, capire, preferire atd. Ta mají pravidelné tvary pouze v 1. a 2. osobě množného čísla.

	finire
io	finisco
tu	finisci
lui/lei/Lei	finisce
noi	finiamo
voi	finite
loro	finiscono

Všimněte si!

Při časování se u sloves zakončených na **-ire** a **-ere** shoduje koncovka ve třech osobách. Změna však nastává ve 2. osobě čísla množného. (porovnej aprire s vivere)

Čísla (od 20 do 1miliardy)

20 venti	30 trenta	100 cento	1 000 mille
21 ventuno	40 quaranta	200 duecento	2 000 duemila
22 ventidue	50 cinquanta	300 trecento	3 000 tremila
23 ventitré	60 sessanta	400 quattrocento	9 000 novemila
24 ventiquattro	70 settanta	500 cinquecento	10 000 diecimila
25 venticinque	80 ottanta	600 seicento	100 000 centomila
26 ventisei	90 novanta	700 settecento	1 000 000 un milione
27 ventisette		800 ottocento	2 000 000 due milioni
28 ventotto		900 novecento	1 000 000 000 un miliardo
29 ventinove			

Čísla mezi dvaceti a jedním stem ztrácejí koncovou samohlásku před uno a otto.

Po číslovce 100 samohláska zůstává.

Čísla zakončená trojkou mají akcent značený na poslední samohláске.

venti (20)	ventuno (21), ventotto (28)
novanta (90)	novantuno (91), novantotto (98)
centouno (101)	centotto (108)
duecentouno (201)	duecentotto (208)
ventitré, quarantatré, centotré	

Oddíl 3

Předložky složené

Předložky **di, a, da, in, su** utváří jedno jediné slovo se členem určitým, který po nich následuje:

	il	lo	la	l'	i	gli	le
di	del	dello	della	dell'	dei	degli	delle
a	al	allo	alla	all'	ai	agli	alle
da	dal	dallo	dalla	dall'	dai	dagli	dalle
in	nel	nello	nella	nell'	nei	negli	nelle
su	sul	sullo	sulla	sull'	sui	sugli	sulle

Předložka **per** se nikdy nepojí se členem.

V moderní italštině se předložka **con** obvykle nepojí se členem.

Tvar této předložky spojené se členem je možný, avšak málo užívaný.

Un francobollo **per la** Germania.
Známka do Německa.

Posso pagare **con la** carta di credito?
Mohu platit platební kartou?

Mi dimenticherai, **col** tempo.
Časem na mě zapomeneš.

Ukazovací zájmena *toto, tento a tamto, tamten*

Questo a quello mohou být použity buď jako přídavná jména nebo jako ukazovací zájmena.

Questo označuje předmět nebo osobu blízkou tomu, kdo o ní mluví.

Quello označuje předmět nebo osobu vzdálenou od toho, kdo hovoří.

Quanto costa **quella** scatola in vetrina?
Kolik stojí *tamta* krabice ve výloze?

Se prende **questa** c'è lo sconto.
Pokud si vezmete *tuto*, máte na ni slevu.

Čas

Jsou dva způsoby, jak lze vyjádřit čas. Jeden používáme v situacích hovorového rázu a druhý má charakter oficiální (rádiové a televizní programy, jízdní řády vlaků, letadel atd.).

V situacích hovorového rázu

Používají se hodiny od 1 do 12.

Pro informaci o čase se používá sloveso *essere* ve 3. os. mn. č. následované členem určitým pro rod ženský v množném čísle.

Výjimky: *l'una* – *jedna*, *mezzogiorno* – *poledne*, *mezzanotte* – *půlnoc*.

Mezi hodiny a minuty se vkládá spojka **a**.

Pokud z hodiny uběhne 40 minut, dává se před minuty výraz **meno** – **minus**.

- Che ore sono? *Kolik je hodin?*
- Sono le tre. *Jsou tři.*
- Che ora è? *Kolik je hodin?*
- È l'una/è mezzogiorno/è mezzanotte.
 Je jedna/je poledne/je půlnoc.

Sono le tre e un quarto/le tre e mezzo, -a/le tre e trentanove.

Je čtvrt na čtyři/– půl čtvrté/– tři hodiny třicet devět minut.

Sono le quattro meno venti/meno un quarto/meno dieci ecc.

Za dvacet minut budou čtyři hodiny/je tři čtvrtě na čtyři/je za deset minut čtyři atd.

V oficiálních situacích

Pro označení hodin se používají číslovky od 1 do 24, sloveso ve 3. os. mn. č. a člen pro rod ženský v množném čísle.

Pro minuty se používají číslovky od 1 do 59 a předchází jim předložka **a**.

Sono le ventidue e quindici.

22:15

Sono le ventidue e trenta.

22:30

Sono le ventidue e quarantacinque.

22:45

Osobní zájmena s předložkami

S předložkami se používají následující tvary zájmena osobního: **me – te – lui – lei – Lei – noi – voi – loro**

Vieni **con me** in discoteca?

Půjdeš se mnou na diskotéku?

Venite **con noi** stasera? *Půjdete dnes večer s námi?*

Questo è **per te**.

To je pro tebe.

C'è - tady je, ci sono – tady jsou

Označují přítomnost něčeho nebo někoho.

C'è se pojí s jednotným číslem,

ci sono s číslem množným.

C'è un distributore? *Je tu někde benzínové čerpadlo?*

Ci sono negozi? *Jsou tu obchody?*

In classe **ci sono** sette studenti.

Ve třídě je sedm studentů.

Chi c'è? – Kdo je tu?, Che cosa c'è? – Co je to tu?, Dov'è? – Kde je?

Na otázku **Chi c'è? Che cosa c'è?**

odpovídáme **C'è...**

Na otázku **Dov'è?** odpovídáme **È...**

Che cosa c'è in centro? **C'è** un cinema.

Co je v centru? Je tam kino.

Dov'è Mario? **È** al bar.

Kde je Mario? Je v baru.

Nepravidelná slovesa *dovere, potere, sapere, andare, venire*

Nepravidelná slovesa mění nejen koncovku, ale i kořen slovesa.

	dovere	potere	sapere	andare	venire
io	<i>muset, mít</i>	<i>moci, smět</i>	<i>vědět, umět</i>	<i>jít, jet</i>	<i>přijít, jít</i>
tu	devo	posso	so	vado	vengo
lui/lei/Lei	devi	puoi	sai	vai	vieni
	deve	può	sa	va	viene
noi					
voi	dobbiamo	possiamo	sappiamo	andiamo	veniamo
loro	dovete	potete	sapete	andate	venite
	devono	possono	sanno	vanno	vengono

Andare a venire

Sloveso **andare** značí, že se od osoby, s níž hovoříme, vzdalujeme. Sloveso **venire** pak, že jdeme směrem k osobě, s níž hovoříme.

Senti, io **vado** da Mario.

Poslyš, jdu k Mariovi.

Va bene, Carlo. **Vengo** da te domani.

Dobře, Carlo. Půjdu k tobě zítra.

La gente – lidé

Gente je podstatné jméno hromadné (má tvar jednotného čísla).
Sloveso je tudíž v jednotném čísle.

Non viene molta gente.
Nepřijde mnoho lidí.

Oddíl 4

Předložka *a* s názvy jídel a hodin

Předložka **a** může označovat způsob vaření nebo přípravy něčeho.

Ve spojení s hodinami předložka **a** upřesňuje moment, kdy probíhá nějaká akce (**a – all' – alla**).

Prendo le penne **all'**arrabiata e il filetto **alla** griglia.
Dám si penne (druh těstovin) s růžovou smetanovou omáčkou a řízek na grilu.
Io preferisco le scaloppine **al** vino bianco.
Já si dám raději řízek na bílém víně.

- **A** che ora viene? V kolik hodin přijde?
- **A** mezzogiorno/**A** mezzanotte.
V poledne/O půlnoci.
- All'**una e un quarto. Ve čtvrt na dvě.
- Alle** due/**alle** tre. Ve dvě/ve tři.

Předložka *da* v označeních místa

Předložka **da** může označovat původ z národů, krajů, měst.

Spolu s vlastními jmény, příjmeními, osobními zájmeny, povoláními, může předložka **da** označovat pohyb směrem k nějakému místu.

Gli spaghetti vengono **dalla** Cina.
Špagety pocházejí z Číny.
Luca viene **dall'**Italia. Luca pochází z Itálie.
Vado **da** Giorgio. Vado **da** lui.
Jdu k Jiřímu. Jdu k němu.
Andiamo **dal** medico. Jdeme k lékaři.

Buono nebo bene?

Buono je přídavné jméno.
Jako všechna přídavná jména popisuje osoby, zvířata a věci a shoduje se v rodě a čísle podstatného jména, k němuž se vztahuje.

Bene je příslovce.
Jako všechna příslovce popisuje činnost a je neměnné.

È **buono** il ragù? Je to ragù dobré?
Sono **buoni** gli spaghetti? Jsou ty špagety dobré?
Questa bruschetta non è **buona**.
Tato topinka není dobrá.
Le scaloppine sono **buone**. Ty řízky jsou dobré.
Cucinano **bene**. Vaří dobře.
Non parlo ancora **bene** l'italiano.
Ještě nemluvíím italsky dobře.
Stiamo abbastanza **bene**. Máme se docela dobře.

Ostatní často používaná příslovce

tardi – presto – subito – immediatamente – veramente – raramente
 pozdě – brzy – (i)hned – bezprostředně – opravdu – zřídka

 Všimněte si!: mnohá příslovce způsobu končí na **-mente**

Zájmena předmětová nepřízvučná *ho, to – ji, tu – je – je*

Zájmena zastupují podstatná jména.

Zájmena předmětová nepřízvučná **lo – la – li – le** se shodují v rodě a čísle s podstatným jménem, které zastupují.

Stojí před časovaným slovesem a následují po záporu.

● Chi fa il risotto ?	<i>Kdo uvaří rizoto?</i>
● Lo faccio io.	<i>Udělám to já.</i>
● Chi fa gli spaghetti ?	<i>Kdo udělá špagety?</i>
● Li fa Carlo.	<i>Udělá je Carlo.</i>
● Fai tu la crostata ?	<i>Ty uděláš koláč?</i>
● No, non la faccio io, la fa Maria.	<i>Ne, nebudu ho dělat já, udělá ho Maria.</i>

Mi piace, mi piacciono – líbí se mi, mám rád, chutná mi

Používáme: **mi piace** s podstatným jménem

- v jednotném čísle nebo pokud následuje sloveso
- v infinitivu; **mi piacciono** s podstatným jménem
- v čísle množném

Mi piace mangiare al ristorante.

Rád jím v restauraci.

Mi piace il risotto, ma non **mi piacciono** gli spaghetti.

Chutná mi rizoto, ale nechutnají mi špagety.

Slovesa mangiare – jíst; preferire – dávat přednost (čemu), mít raději; fare – dělat

	mangiare	preferire	fare
io	mangio	preferisco	faccio
tu	mangi	preferisci	fai
lui/lei/Lei	mangia	preferisce	fa
noi	mangiamo	preferiamo	facciamo
voi	mangiate	preferite	fate
loro	mangiano	preferiscono	fanno

 Všimněte si! v 3. osobě čísla jednotného a v 1. osobě čísla množného mají slovesa na **-iare** jedině **i**.

Oddíl 5

Přivlastňovací zájmena – tvary

jednotné číslo

il **mio** libro
moje kniha
 la **mia** amica
moje přítelkyně

il **tuo** libro
tvoje kniha
 la **tua** amica
tvoje přítelkyně

il **suo** libro
jeho, její kniha
 la **sua** amica
jeho, její přítelkyně

il **nostro** libro
naše kniha
 la **nostra** amica
naše přítelkyně

il **vostro** libro
vaše kniha
 la **vostra** amica
vaše přítelkyně

il **loro** libro
jejich kniha
 la **loro** amica
jejich přítelkyně

množné číslo

i **miei** libri
moje knihy
 le **mie** amiche
moje přítelkyně

i **tuoi** libri
tvoje knihy
 le **tue** amiche
tvoje přítelkyně

i **suoi** libri
jeho, její knihy
 le **sue** amiche
jeho, její přítelkyně

i **nostri** libri
naše knihy
 le **nostre** amiche
naše přítelkyně

i **vostri** libri
vaše knihy
 le **vostre** amiche
vaše přítelkyně

i **loro** libri
jejich knihy
 le **loro** amiche
jejich přítelkyně

Přivlastňovací zájmena – používání

Přivlastňovací zájmeno se shoduje v rodě a čísle s věcí, která se vlastní.

Přivlastňovací zájmena předchází člen.

Na rozdíl od jiných jazyků mohou být v italštině přivlastňovací zájmena provázena členy *un/uno atd.* a *dei/degli atd.*

Zvláštnosti: Ve výrazech *a casa mia/tua/sua...*

- v *mém/tvém/jeho... domě*, se přivlastňovací zájmeno dává za podstatné jméno a nemá člen.

Paolo viene con **la sua** macchina.
Paolo přijede svým autem.

Oggi è **il mio** compleanno.
Dnes mám narozeniny.
 Questa è **la nostra** insegnante.
Toto je moje učitelka.

Vado da **un mio** amico.
Jdu k jednomu mému příteli.
 Devo vedere **dei miei** amici.
Musím vidět mé přátele.

Venite a casa **mia**?
Přijďte ke mně domů?
 Ceniamo a casa **vostra**?
Budeme večeřet u vás doma?

Přivlastňovací zájmena a označení příbuzných

<p>Přivlastňovací zájmeno nepředchází člen, pokud provází postaté jméno v jednotném čísle, které se vztahuje k rodinným příslušníkům nebo příbuzným.</p> <p>Výjimka: 3. osoba množného čísla má člen pokaždé.</p> <p>Pokud je však podstatné jméno v množném čísle, přivlastňovací zájmeno má člen.</p> <p>Pokud podstatné jméno označuje příbuzné v pozmeněném tvaru nebo je doprovázeno přídavným jménem, musí mu předcházet člen.</p>	<p>Questo è mio cugino. <i>To je můj bratranec.</i> È tu fratello? <i>To je tvůj bratr?</i></p> <p>Vengono con il loro cugino. <i>Přijdou se svým bratrance.</i></p> <p>Sono le mie cugine. <i>To jsou moje sestřenice.</i> Ecco i miei genitori. <i>To jsou moji rodiče.</i></p> <p>Questo è il mio caro cugino Marco. <i>Toto je můj milý bratranec Marco.</i> Conosci la mia sorellina? <i>Znáš moji sestřičku?</i> La mia mamma non sta bene. <i>Mojí mamince se nedaří dobře.</i></p>
--	---

Předložka a s infinitivem sloves

<p>Používá se často se slovesy stavu a pohybu, po kterých následuje další sloveso v infinitivu, aby se označil účel nějakého jednání.</p>	<p>Sto a casa a fare i compiti. <i>Jsem doma a dělám úkoly.</i> Vado a fare la spesa. <i>Jdu nakoupit.</i> Esco a mangiare. <i>Jdu ven, abych se najedl.</i></p>
---	---

Předložky a a in s označeními místa

<p>Často používáme předložku a, abychom označili místo, kde jsme nebo kam jdeme.</p> <p>Pozor! V některých případech předložka nemá člen.</p> <p>Také předložka in může označovat místo, kde jsme nebo kam jdeme: s názvy končícími na -ia</p> <p>a s některými podstatnými jmény, která netvoří přesně danou skupinu.</p>	<p>Vado al cinema. Vado all'aeroporto. <i>Jdu do kina.</i> <i>Jedu na letiště.</i> Andiamo al bar. Vai al mercato? <i>Pojďme do baru.</i> <i>Jdeš na trh?</i> Sei al ristorante? Sono al mare. <i>Jsi v restauraci?</i> <i>Jsem u moře.</i> Sono alla stazione. Vai alla spiaggia? <i>Jsem na nádraží.</i> <i>Jdeš na pláž?</i></p> <p>Oggi resto a casa. <i>Dnes zůstanu doma.</i> Vado a teatro. <i>Jdu do divadla.</i> Vado a scuola. <i>Jdu do školy.</i></p> <p>Andiamo in pizzeria? <i>Jdeme do pizzerie?</i> Siamo in libreria. <i>Jsmo v knihovně.</i></p> <p>Oggi vado in piscina. <i>Dnes jdu na bazén.</i> Ci vediamo in centro/in città? <i>Uvidíme se v centru/ve městě?</i> Gli studenti sono in classe. <i>Studenti jsou ve třídě.</i> Vado in banca. <i>Jdu do banky.</i></p>
--	--

Předložka *in* v určování času

<p>Předložkou <i>in</i> můžeme také udat okamžik nějaké akce.</p>	<p>Il mio compleanno è <i>in</i> marzo. Narozeniny mám v březnu. Parto <i>in</i> gennaio. Odjíždím v lednu.</p>
---	--

Předložky *da... a...* v určování času

<p>Abychom určili začátek a konec nějakého časového údobí, používáme dvě předložky: <i>da... a...</i></p>	<p>Sono in ufficio <i>dalle</i> 9.00 <i>alle</i> 13.00. Jsem v kanceláři <i>od</i> 9.00 <i>do</i> 13.00.</p>
---	---

Přítomný čas oznamovacího způsobu slovesa *uscire* – vyjít, jít ven

<p>Sloveso <i>uscire</i> má pravidelné koncovky.</p> <p>Ve třech osobách jednotného čísla a ve 3. osobě množného čísla se z <i>u</i> (jak je u infinitivu) stane <i>e</i>.</p>	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td></td> <td style="text-align: right;"><i>uscire - jít ven</i></td> </tr> <tr> <td>io</td> <td style="text-align: right;">esco</td> </tr> <tr> <td>tu</td> <td style="text-align: right;">esci</td> </tr> <tr> <td>lui/lei/Lei</td> <td style="text-align: right;">esce</td> </tr> <tr> <td>noi</td> <td style="text-align: right;">usciamo</td> </tr> <tr> <td>voi</td> <td style="text-align: right;">uscite</td> </tr> <tr> <td>loro</td> <td style="text-align: right;">escono</td> </tr> </table>		<i>uscire - jít ven</i>	io	esco	tu	esci	lui/lei/Lei	esce	noi	usciamo	voi	uscite	loro	escono
	<i>uscire - jít ven</i>														
io	esco														
tu	esci														
lui/lei/Lei	esce														
noi	usciamo														
voi	uscite														
loro	escono														

Přítomný čas oznamovacího způsobu pravidelných zvrtných sloves

Zvrtná slovesa jsou vždy doprovázena zvrtným zájmenem. Pokud je sloveso pravidelné, koncovky jsou shodné jako u sloves končících na *-are*, *-ere*, *-ire*.

	<i>lavarsi</i> <i>mýt se</i>	<i>svegliarsi</i> <i>probudit se</i>	<i>vestirsi</i> <i>oblékat se</i>
io	<i>mi</i> lavo	<i>mi</i> sveglio	<i>mi</i> vesto
tu	<i>ti</i> lavi	<i>ti</i> svegli	<i>ti</i> vesti
lui/lei/Lei	<i>si</i> lava	<i>si</i> sveglia	<i>si</i> veste
noi	<i>ci</i> laviamo	<i>ci</i> svegliamo	<i>ci</i> vestiamo
voi	<i>vi</i> lavate	<i>vi</i> svegliate	<i>vi</i> vestite
loro	<i>si</i> lavano	<i>si</i> svegliano	<i>si</i> vestono

Zvrtné zájmeno

<p>Zvrtné zájmeno se dává před časované sloveso a po záporu.</p> <p>Všimněte si postavení zvrtného zájmena ve spojení s infinitivem.</p>	<p><i>mi</i> <i>ti</i> <i>si</i> <i>ci</i> <i>vi</i> <i>si</i></p>	<p>Oggi <i>mi</i> alzo alle otto. <i>Dnes vstanu v osm.</i> Oggi <i>non mi</i> alzo presto. <i>Dnes nevstanu brzy.</i></p> <p>Maria va a lavarsi. <i>Maria se jde umýt.</i></p>
--	--	---

Zájmeno předmětové nepřízvučné

<p>Ženské zájmeno ve 3. osobě jednotného čísla je rovněž zájmeno zdvořilostní formy.</p> <p>Zájmeno lo se vztahuje nejen k osobám nebo věcem, ale také k nějaké větě.</p>	<p>mi ti La la</p> <p>lo</p> <p>ci vi li (m.) le (f.)</p>	<p>La vedo domani, Signora? Uvidím Vás zítra, paní?</p> <p>La vedo domani, dottore? Uvidím Vás zítra, doktore?</p> <p>Chi accompagna Luca? Kdo doprovodí Lucu? Lo accompagno io. Já ho doprovodím. Sai quando arrivano? Víš, kdy přijedou? No, non lo so. Ne, nevím to.</p>
--	---	---

<p>Před slovesy, která začínají na samohlásku nebo na h, se zájmena lo, la, La mohou zkrátit a pak přibírají apostrof.</p>	<p>Lo (L') accompagni tu? Doprovodíš ho ty? La (L') accompagnate voi? Doprovodíte ho vy?</p>
--	--

Oddíl 6

Určování času pomocí předložek da... a..., in, tra/fra, ... fa

<p>Vzpomínáte si? Abychom určili trvání nějakého děje, používáme dvě předložky da... a...</p> <p>Abychom označili čas nějakého děje pomocí názvů měsíců a ročních období, používáme in.</p> <p>Předložky tra/fra označují, po jaké době děj započal.</p> <p>Fa stojí za určením času a vztahuje se pouze k minulosti.</p>	<p>Sono in vacanza da agosto a settembre. Jsem na dovolené od srpna do září.</p> <p>Mi piace andare in vacanza in primavera, in maggio. Rád jezdím na dovolenou na jaře, v květnu.</p> <p>Fra due giorni c'è l'esame. Za dva dny bude zkouška.</p> <p>Due giorni fa ho incontrato Tobias. Před dvěma dny jsem potkal(a) Tobiase.</p>
---	--

Přídavná jména neurčitá *qualche* – *nějaký/á, alcuni/alcune* – – *nějací/nějaké*

<p>S <i>qualche</i> se pojí jednotné číslo a s <i>alcuni</i> (m.) a <i>alcune</i> (f.) číslo množné.</p>	<p>Ho <i>qualche</i> consiglio./C'è <i>qualche</i> stanza libera? Mám nějakou radu./Je tu nějaký volný pokoj? Ho <i>alcuni</i> consigli./Ci sono <i>alcune</i> stanze libere? Mám nějaké rady./Jsou tu nějaké volné pokoje?</p>
--	---

Částice místa *ci*

<p>Používá se <i>tam</i>, kde se zmiňujeme o místě, o němž se již dříve hovořilo. Ve větě stojí před časovaným slovesem a po záporu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Quando vai in Germania? <i>Kdy jedeš do Německa?</i> ● <i>Ci</i> vado in estate. <i>Jedu tam v létě.</i> ● Vai in Sicilia? <i>Jedeš na Sicílii?</i> ● No, non <i>ci</i> vado. <i>Ne, nejedu tam.</i>
--	---

Nepravidelná slovesa – Přítomný čas oznamovacího způsobu slovesa *volere* – *chtít*

<p>Sloveso <i>volere</i> – <i>chtít</i> může provázet podstatné jméno nebo další sloveso v infinitivu.</p>	<table border="0"> <tr> <td></td> <td style="text-align: center;">volere</td> <td></td> </tr> <tr> <td>io</td> <td>voglio</td> <td></td> </tr> <tr> <td>tu</td> <td>vuoi</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Lei/lui/lei</td> <td>vuole</td> <td></td> </tr> <tr> <td>noi</td> <td>vogliamo</td> <td></td> </tr> <tr> <td>voi</td> <td>volete</td> <td></td> </tr> <tr> <td>loro</td> <td>vogliono</td> <td></td> </tr> </table>		volere		io	voglio		tu	vuoi		Lei/lui/lei	vuole		noi	vogliamo		voi	volete		loro	vogliono		<p>Voglio fare rafting tutti i giorni. <i>Chci raftovat každý den.</i> Vuoi venire con noi? <i>Chceš jít s námi?</i> Giorgio non vuole uscire. <i>Giorgio nechce jít ven.</i> Luca ed io vogliamo andare in barca. <i>Luca a já chceme jet na člunu.</i> Volete uscire con noi? <i>Chcete si vyjít s námi?</i> Vogliono prendere il sole. <i>Chtějí se opalovat.</i></p>
	volere																						
io	voglio																						
tu	vuoi																						
Lei/lui/lei	vuole																						
noi	vogliamo																						
voi	volete																						
loro	vogliono																						

<p>Pokud o něco žádáme, nahrazuje se často zdvořilejším <i>vorrei</i> – <i>chtěl bych, rád bych</i>.</p>	<p><i>Vorrei</i> una camera doppia. <i>Chtěl bych pokoj s dvouůžkem.</i></p>
--	--

Minulý čas složený

Passato prossimo používáme tehdy, když mluvíme o událostech, ke kterým došlo v relativně nedávné minulosti a mají vztah k přítomnosti.

	capire – chápat	andare – jít, jet
io	ho capito	sono andato/-a
tu	hai capito	sei andato/-a
Lei/lui/lei	ha capito	è andato/-a
noi	abbiamo capito	siamo andati/-e
voi	avete capito	siete andati/-e
loro	hanno capito	sono andati/-e

Passato prossimo se tvoří pomocí tvarů sloves **avere** – mít nebo **essere** – být v čase přítomném a přičestím slovesa, které je třeba vyčasovat. Přičestí pravidelných sloves se tvoří následovně:

andare – **vendere** – **partire**
jít, jet – **prod(áv)at** – **odjet**
andato – **venduto** – **partito**

L'ho prenotato due giorni fa.

Rezervoval jsem to před dvěma dny.

Ho venduto la casa. Prodal jsem dům.

Hanno finito la settimana scorsa.

Skončili minulý týden.

Tobias è partito ieri. Tobias odjel včera.

S pomocným slovesem **essere** se přičestí *passata prossima* shoduje v rodě a čísle s podmětem.

S pomocným slovesem **avere** je přičestí minulé neměnné.

Většina sloves tvoří minulý čas složený s pomocným slovesem **avere**.

Essere se používá se slovesy **stare** – být, **restare** – zůstat, **essere** – být, **succedere** – stát se a se slovesy, která vyjadřují pohyb nebo přesun jako **andare** – jít, jet, **venire** – přijít, přijet, **tornare** – vrátit se atd.

Mnohá slovesa, především ta na **-ere**, mají přičestí minulé nepravidelné.

Katrin è partita.

Katrin odjela.

Anche Tobias è partito.

I Tobias odjel.

Katrin e Tobias sono partiti.

Katrin a Tobias odjeli.

Katrin e Anna sone partite.

Katrin a Anna odjely.

Katrin e Tobias hanno fatto un giro in bici.

Katrin a Tobias si udělali projížďku na kole.

Ho cenato da Mario.

Večeřel jsem u Maria.

Ho dormito molto.

Spal jsem dlouho.

Anna è stata in città.

Anna byla ve městě.

Perché non siete venuti?

Proč jste nepřišli?

Sono tornati ieri.

Vrátili se včera.

essere ⇒ stato

fare ⇒ fatto

perdere ⇒ perso

succedere ⇒ successo

scrivere ⇒ scritto

vedere ⇒ visto (veduto)

venire ⇒ venuto

scegliere ⇒ scelto

Oddíl 7

Předložky *a, per, di*

Pokud je nějaký děj časově vymezen jmény svátků (Pasqua – Velikonoce, Pentecoste – Sslání Ducha Svatého, Natale – Vánoce atd.), používají se předložky *a, per*.

Předložka *per* se používá, když chceme označit trvání děje.

Předložka *per* může také vyjadřovat účel nebo příčinu nějakého děje.

Pokud mluvíme o látkách nebo šatech, používáme k označení materiálu a k popisu jiných vlastností jako potisk, motiv, atd. předložku *di*.

Pozor ovšem, i zde je výjimka:

A/per Natale vado in Sardegna.
Na Vánoce jedu na Sardínii.
Cosa fai *a* Pasqua? Co děláš o Velikonocích?

Vorrei prenotare una camera *per* due notti.
Chtěl bych zamluvit pokoj na dvě noci.

Telefono *per* prenotare due camere.
Volám, abych zamluvil dva pokoje.
Non ho dormito *per* l'emozione.
Nespal jsem kvůli rozrušení.

Franca si mette una camicetta *di* cotone *a* righe
e Thomas una *a* quadretti.
Franca si obléká bavlněnou pruhovanou košili
a Thomas kostkovanou.

Una gonna *in* tinta unita. Jednobarevná sukně.

Přídavné jméno – barvy

Většina přídavných jmen označujících barvu, má 4 koncovky:

Některá mají 2 koncovky:

Jiná jsou neměnná:

Pokud je název barvy doprovázen dalším přídavným jménem, koncovky se nemění.

l'ombrello bianco bílý deštník
i pantaloni bianchi bílé kalhoty
la gonna bianca bílá sukně
le scarpe bianche bílé boty

la giacca verde/l'ombrello verde
zelené sako/zelený deštník
le giacche verdi/gli ombrelli verdi
zelená saka/zelené deštníky

Thomas si mette la giacca beige e i pantaloni blu.
Thomas si obléká béžové sako a modré kalhoty.

una giacca verde scuro jedno tmavě zelené sako
due giacche verde scuro dvě tmavě zelená saka

Zájmena předmětová nepřízvučná – shoda s přičestím

<p><i>Pamatujete?</i> Když je minulý čas složený tvořen pomocí avere, přičestí minulé je neměnné.</p> <p>Pokud je však provázeno předmětovými zájmeny lo, la, li, le, přičestí se s nimi shoduje v rodě a čísle.</p> <p>Před tvary slovesa <i>avere</i> se zájmena lo, la, La obvykle uvádí ve zkráceném tvaru s apostrofem.</p>	<p>A chi ha regalato la statuetta? Komu daroval tu sošku?</p> <p>E a chi hai regalato i CD? Komu jsi daroval ta CD? Li ho regalati al nonno. Daroval jsem je dědovi.</p> <p>A chi hai regalato la borsa? Komu jsi darovala kabelku? L'ho regalata a Maria. Darovala jsem ji Marii.</p>
---	---

Passato prossimo zvrtných sloves

<p>Zvrtná slovesa tvoří minulý čas složený s pomocným slovesem essere. Přičestí minulé se shoduje v rodě a čísle s podmětem.</p>	<p>svegliarsi – probudit se mi sono svegliato/-a ti sei svegliato/-a si è svegliato/-a ci siamo svegliati/-e vi siete svegliati/-e si sono svegliati/-e</p>	<p>Maria si è svegliata presto. Maria se probudila brzy.</p> <p>I bambini si sono svegliati tardi. Děti se probudily pozdě.</p>
---	--	---

Řadové číslovky

<p>Číslovky řadové se shodují v rodě a čísle s podstatným jménem, k němuž se vztahují.</p> <p>Řadové číslovky od 1 do 10 jsou nepravidelné.</p> <p>Od 11 se řadová číslovky tvoří takto: undici ⇒ undic-esimo.</p> <p>Číslovky, které končí trojkou a šestkou, neztrácí svou koncovou samohlásku:</p>	<table border="0"> <tr> <td>al primo piano</td> <td></td> <td>v prvním poschodí</td> </tr> <tr> <td>la prima settimana</td> <td></td> <td>první týden</td> </tr> <tr> <td>primo</td> <td></td> <td>sesto</td> </tr> <tr> <td>secondo</td> <td></td> <td>settimo</td> </tr> <tr> <td>terzo</td> <td></td> <td>ottavo</td> </tr> <tr> <td>quarto</td> <td></td> <td>nono</td> </tr> <tr> <td>quinto</td> <td></td> <td>decimo</td> </tr> <tr> <td>dodici ⇒ dodicesimo</td> <td></td> <td>dvanáctý</td> </tr> <tr> <td>ventuno ⇒ ventunesimo</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>cento ⇒ centesimo</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>mille ⇒ millesimo</td> <td></td> <td>tisícý</td> </tr> <tr> <td>ventitré ⇒ ventitreesimo</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>ventisei ⇒ ventiseiesimo</td> <td></td> <td></td> </tr> </table> <p>Abito al trentatreesimo piano. Bydlím ve třicátém třetím poschodí. Siamo al quarantaseiesimo piano. Jsme ve čtyřicátém šestém poschodí.</p>	al primo piano		v prvním poschodí	la prima settimana		první týden	primo		sesto	secondo		settimo	terzo		ottavo	quarto		nono	quinto		decimo	dodici ⇒ dodicesimo		dvanáctý	ventuno ⇒ ventunesimo			cento ⇒ centesimo			mille ⇒ millesimo		tisícý	ventitré ⇒ ventitreesimo			ventisei ⇒ ventiseiesimo		
al primo piano		v prvním poschodí																																						
la prima settimana		první týden																																						
primo		sesto																																						
secondo		settimo																																						
terzo		ottavo																																						
quarto		nono																																						
quinto		decimo																																						
dodici ⇒ dodicesimo		dvanáctý																																						
ventuno ⇒ ventunesimo																																								
cento ⇒ centesimo																																								
mille ⇒ millesimo		tisícý																																						
ventitré ⇒ ventitreesimo																																								
ventisei ⇒ ventiseiesimo																																								

Oddíl 8

Předložka *da* v označování času

Předložka *da* může označovat životní období.

Da může také označovat časové období, které přechází od minulosti k přítomnému okamžiku.

Da bambino andavo spesso al mare.
Jako dítě jsem často chodíval k moři.
Da giovane la mia vita era diversa.
Když jsem byl mladý, můj život byl jiný.
Da grande voglio fare il pilota.
Až budu velký, chci být pilotem.

Abito qui *da vent'anni*. *Bydlím tu už dvacet let.*
 Sono qui *da una settimana*. *Jsem tu týden.*

Mai/non ... mai – nikdy/nikdy ne...

V záporných větách a ve významu „ani jedinkrát“ je slovo *nikdy* zesíleno záporkou *non*.

Mai ve významu „někdy, jednou“ záporku nemá.

Sei già stato in Sicilia? *Už jsi byl na Sicílii?*
 No, *non* ci sono *mai* stato. *Ne, nikdy jsem tam nebyl.*

Sei *mai* stato a New York?
Byl jsi někdy v New Yorku?
 Se *mai* vieni a Roma, telefona!
Když někdy přijedeš do Říma, zavolej!

Zájmena nepřímá

Používání zájmena nepřímého nepřízvučného

Zájmeno nepřímé nepřízvučné nahrazuje označování osoby, když je uvedena předložkou *a*.

Ve větě stojí před slovesem a po záporu.

V množném čísle jsou tvary 3. osoby stejné pro rod mužský i ženský.

Chi telefona *a Carlo*? *Kdo volá Carlovi?*
Gli telefona Paola. *Telefonuje mu Paola.*

Non gli ho ancora risposto.
Ještě jsem mu neodpověděl.

Hai scritto ai tuoi *amici*?
Napsal(a) jsi svým přátelům?
 Sì, *gli* ho scritto. *Ano, napsal(a) jsem jim.*
 Hai telefonato alle tue *amiche*?
Zavolal(a) jsi svým přítelkyním?
 Ma certo, *gli* ho telefonato un'ora fa.
Ale jistě, telefonoval(a) jsem jim před hodinou.

Ve formálních kontextech může být 3. osoba množného čísla *gli* nahrazena zájmenem *loro*, které na rozdíl od jiných tvarů následuje po slovese: A *loro* ho dato una lettera. – *Dal(a) jsem jim dopis.*

Schéma zájmen nepřímých nepřízvučných

Chi leri A che ora	mi ti Le	ha telefonato? <i>Kdo mi volal?</i> ha telefonato Lisa. <i>Včera ti volala Lisa.</i> telefono, dottore? <i>V kolik hodin Vám mám zavolat, dottore?</i>
Ho telefonato a Carlo e	gli	ho detto di venire stasera. <i>Telefonoval(a) jsem Carlovi a řekl(a) jsem mu, aby přišel dnes večer.</i>
Ho telefonato a Paola e	le	ho detto che andiamo da lei. <i>Volal(a) jsem Paole a řekl(a) jsem jí, že půjdeme k ní.</i>
Che cosa Ragazzi,	ci vi	hanno portato? <i>Co nám přinesli(y)?</i> telefono domani! <i>Děti, zítra vám zavolám!</i>
Ho telefonato ai miei amici e	gli	ho detto del concerto. <i>Volal(a) jsem svým přátelům a řekl(a) jsem jim o koncertu.</i>
Ho telefonato alle mie amiche e	gli	ho raccontato tutto. <i>Zavolal(a) jsem svým přítelkyním a všechno jsem jim vyprávěl(a).</i>

Používání zájmena nepřímého nepřízvučného

<i>Zájmenné tvary přízvučné se používají v protikladech</i>	<i>A lei piace solo il tennis, a lui invece il tennis non piace per niente.</i> <i>Jí se líbí jenom tenis, zato jemu se tenis nelíbí ani trochu.</i>
<i>anebo aby se dala do popředí určitá osoba.</i>	Anche <i>a voi</i> piace leggere gialli? <i>I vy rádi čtete detektivky?</i>

Schéma zájmen nepřímých nepřízvučných

Luisa gioca spesso a tennis, ma	a me	questo sport non piace. <i>Luisa hraje často tenis, ale já tento sport nemám rád.</i>
E Sono sicuro che	a te a Lei	piace il tennis? <i>A tobě se tenis líbí?</i> piace l'Italia. <i>Jsem si jistý, že jí se líbí Itálie.</i>
Mi hanno detto che	a lui	piace fare sport. <i>Řekli mi, že on rád sportuje.</i>
Sono sicura che	a lei	piacciono i tortellini. <i>Jsem si jistá, že jí chutnají tortellini.</i>
Sai,	a noi	non piace guardare la TV. <i>Víš, my se neradi díváme na televizi.</i>
So che	a voi	piace la Ferrari. <i>Vím, že vám se líbí Ferrari.</i>
Hanno detto che	a loro	piace molto la Sardegna. <i>Řekli, že jim se moc líbí Sardinie.</i>

Imperfektum – pravidelné a nepravidelné tvary

	andare <i>jít, jet</i>	avere <i>mít</i>	capire <i>chápat</i>	fare <i>dělat</i>	essere <i>být</i>
io	andavo	avevo	capivo	facevo	ero
tu	andavi	avevi	capivi	facevi	eri
lui/lei/Lei	andava	aveva	capiva	faceva	era
noi	andavamo	avevamo	capivamo	facevamo	eravamo
voi	andavate	avevate	capivate	facevate	eravate
loro	andavano	avevano	capivano	facevano	erano

<p><i>Téměř všechna slovesa v imperfektu jsou pravidelná. Tento nový čas se naučíte snadno, stačí nahradit infinitivní koncovku -re zakončeními -vo/-vi...</i></p>	andare ⇨	anda	-vo
	avere ⇨	ave	-vi
	capire ⇨	capi	-va
	stare ⇨	sta	-vamo
			-vano

Minulé časy – Používání imperfekta a passata prossima (minulého času složeného)

<p>Imperfektum se používá tam, kde chceme mluvit o:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>zvycích</i> • <i>vlastnostech lidí a míst</i> • <i>citech, pocitech</i> • <i>činech neurčitého trvání a času</i> 	<p>Ci passava l'estate (ogni estate). <i>Trávil(a) tam léto (každé léto).</i></p> <p>Era molto carina. Aveva i capelli neri. <i>Byla velmi milá. Měla černé vlasy.</i></p> <p>Il posto era un po' noioso. <i>To místo bylo poněkud nudné.</i></p> <p>Ero innamorato, mi sentivo bene con lei... <i>Byl jsem zamilovaný, cítil jsem se s ní dobře...</i></p> <p>Quando abitavo a Napoli. <i>Když jsem bydlel v Neapoli.</i></p>
--	---

<p>Minulý čas složený se používá, když se označuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>datum a přesná chvíle nějakého faktu</i> • <i>kolikrát jsme něco udělali</i> 	<p>È arrivato ieri. <i>Přijel včera.</i></p> <p>L'ho visto due volte. <i>Viděl(a) jsem ho dvakrát.</i></p>
--	--

Všimněte si! ve větě odpovídáme imperfektem velmi často na otázku *Come era...?* – *Jaký byl?* (jaká byla, jaké bylo); ve větě odpovídáme minulým časem složeným na otázku *Che cosa è successo?* – *Co se stalo?*

Na sloveso *piacere* – *líbit se, mít rád, chutnat, se můžete podívat v oddílu 4.*

Oddíl 9

Předložky, které označují věk nějaké osoby: *a, di*

Abychom vyjádřili věk nějaké osoby, používáme předložku *di*.

Abychom označili, kdy a jaký věk následoval po jisté věci, používáme předložku *a*.

Una ragazza *di 24 anni* già laureata!
24letá dívka *a* už má po promoci!

A cinque anni ha cominciato a leggere e *a sei* era la più brava di tutti.
V pěti letech začala číst *a* *v šesti* byla ze všech nejlepší.

Další používání imperfekta

Když mluvíme o dějích, které probíhají současně a jsou neurčitého trvání, používáme imperfektum.

Také po slově *mentre – zatímco* se používá imperfektum.

Pokud druhý děj netrvá v čase, ale je okamžitý či krátkodobý, přechází k minulému času složenému.

Lei *chiedeva* consiglio alle amiche e intanto io *lavoravo*.
Ona *prosila* kamarádky o radu *a* já *zatím* pracoval.

Mentre io pulivo la casa, lei *parlava* di quale vestito mettere.
Zatímco já jsem uklízel dům, ona *mluvila* o tom, jaké šaty si obleče.

Mentre andavo a fare la spesa, *ho incontrato* un amico.
Cestou na nákup jsem potkal přítele.

stare + gerundium

Stare + gerundio používáme tam, kde chceme zdůraznit, že se děj odvíjí právě v „té dané chvíli“.

Téměř všechna slovesa tvoří gerundium pravidelně:

parlare ⇨ parlando
leggere ⇨ leggendo
dormire ⇨ dormendo

Nepravidelná jsou slovesa:

fare ⇨ facendo (dělat)
dire ⇨ dicendo (říkat)
bere ⇨ bevendo (pít)

Sto scrivendo = píšu právě teď, v této chvíli

Con chi *stai parlando*? S kým (právě teď) mluvíš?
Che cosa *stai leggendo*? Co (právě teď) čteš?
Luca *sta dormendo*. Luca (právě teď) spí.

Che cosa *stanno facendo*? Co (právě teď) dělají?

Stanno bevendo un cocktail. (Právě teď) pijí koktejl.

Zvláštnosti *passata prossima* (minulého času složeného)

Slovesa *dovere* – *mušet*, *potere* – *moci* a *volere* – *chtít* pokud je používáme samostatně, tvoří minulý čas složený s pomocným slovesem *avere*.

Když však po nich následuje jiné sloveso v infinitivu, přibírá k sobě pomocné sloveso poslední z těchto sloves.

Hai comprato la frutta?
No, non **ho potuto**.
Sei andato dall'avvocato?
No, non **ho potuto**.

Ho dovuto lavorare anche durante le vacanze.
Musel jsem pracovat i o prázdninách.
(ho lavorato ⇨ ho dovuto lavorare)
Maria si **è dovuta** alzare presto.
Marie musela brzo vstát.
(si è alzata ⇨ si è dovuta alzare)

Superlativ absolutní

Abychom vyjádřili nějakou vlastnost nejvyššího stupně, používáme příponu **-issimo** nebo příslovce **molto** - *hodně*.

Ha i capelli **nerissimi**. (nero ⇨ nerissimo)
Má úplně černé vlasy.
È una ragazza **molto** bella.
Je to velmi krásná dívka.

Oddíl 10

Předložky *da*, *in*

Vzpomínáte?
Abychom označili místo, kde jsme nebo kam jdeme, používáme často předložku **in**. Pokud je však místo označeno osobou, používáme **da** nebo **da + člen**.

Některá označení jsou uvedena předložkou **in**. Pokud je místo doplněno nějakým upřesněním, předložka **in** přibírá člen.

Předložka **da** může také značit, k čemu nějaký předmět slouží.

Vai in macelleria?	<i>Jdeš do řeznictví?</i>
Vai dal macellaio?	<i>Jdeš k řezníkovi?</i>
Sono in gioielleria.	<i>Jsem ve zlatnictví.</i>
Sono dal gioielliere.	<i>Jsem u zlatníka.</i>

Vado **in** profumeria. *Jdu do parfumerie.*
Vado **nella** profumeria all'angolo.
Jdu do drogerie na rohu.
Vado **in** negozio. *Jdu do obchodu.*
Vado **nel** negozio di alimentari.
Jdu do obchodu s potravinami.

Mi piace il costume **da bagno** blu.
Líbí se mi ty modré plavky.

Předložka *di* v označení množství

Předložka *di* může být použita, aby označila množství vyjádřené měrnou jednotkou (určitou nebo neurčitou).

Vorrei un po' *di* pasta, una bottiglia *d'*olio e un etto *di* burro.
Chtěl(a) bych trochu těstovin, lahev oleje a deset deka másla.

Člen dělivý *del, dell', dello, della ...*

Abychom označili neurčité množství, používáme předložku *di* + člen určitý.

Vorrei *del* formaggio, *dell'*insalata, *dei* pomodori e *dello* speck.
Chtěl(a) bych sýr, salát, rajčata a špek.

di + člen = *qualche* – *alcuni/alcune*

Pro označení neurčitého počtu počítatelných věcí máme různé možnosti.

Vorrei <i>delle</i> mele. Chtěl(a) bych nějaká jablka.	Vorrei <i>dei</i> libri. Chtěl(a) bych nějaké knihy.
Vorrei <i>qualche</i> mela. Chtěl(a) bych několik jablek.	Vorrei <i>qualche</i> libro. Chtěl(a) bych nějakou tu knihu.
Vorrei <i>alcune</i> mele. Chtěl(a) bych několik jablek.	Vorrei <i>alcuni</i> libri. Chtěl(a) bych několik knih.

Zájmena *ne, lo, la, li, le*

Abychom označili část celku, používáme zájmeno *ne*.

Pokud jde o všem o celkové množství, používáme zájmena *lo, la, li, le*.

Quante mele prende? *Ne* prendo due.
Kolik jablek si vezmete? Vezmu si (z nich) dvě.

Quante mele prende? *Le* prendo tutte.
Kolik jablek si vezmete? Vezmu si je všechny.
Quanti pomodori? *Ne* vuole un chilo? *Li* vuole tutti?
Kolik rajčat? Chcete (jich) jedno kilo? Chcete je všechny?

Příslovce *già* a *non ... ancora*

Používáme *già*, abychom se zmínili o něčem, co se stalo před dobou, v níž mluvíme.

Non ... ancora používáme, abychom mluvili o něčem, co má nastat.

Già a *ancora* obvykle stojí mezi pomocným slovesem a slovesem s přičestím minulým.

A Roma ci sono *già* stato spesso.
V Římě jsem byl již častokrát.

Ma *non* hai *ancora* finito!?
Což ty jsi ještě neskončil!?

Sono *già* partiti?
Už odjeli?